

Nr 9.

Ankom till Riksdagens kansli den 4 mars 1913 kl. 6 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 9, i anledning av en av herr August Ljunggren väckt motion, nr 65, angående skrivelse till Konungen i fråga om meddelande av vissa bestämmelser rörande arbetarskydd.

I en inom Första kammaren av herr August Ljunggren väckt motion, nr 65, vilken hänvisats till kammarens första tillfälliga utskott, hemställes,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att vid den utredning, som, enligt vad vid antagandet av lagen om arbetarskydd förutsatts, skall äga rum rörande behovet av en vidare utveckling i detalj av bestämmelser om arbetarskydd, måtte komma under övervägande, huruvida icke, med avseende å i motionen anförda förhållanden, bestämmelser böra meddelas i sådant syfte, att

a) verksamt skydd mot ohälsa i arbetet måtte kunna beredas arbetare i särskilt hälsofarliga industrier, eventuellt genom införande i tillämplig och behövlig mån av bestämmelser i enahanda syfte, som redan gälla för arbetare, sysselsatta vid tillverkningen av fosfortändstickor;

b) en mera effektiv bostadsinspektion kommer till stånd särskilt för sådana yrken och industrier, där arbetarna tillhandahållas bostäder genom arbetsledningens försorg, och även yrkesinspektionens tillsynsorgan uttryckligen tillerkännas befogenhet att medverka även på detta område;

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 12 saml. 1 avd. 7 häft. (Nr 9—10). 1

c) arbetare, som enligt § 31 i lagen om arbetarskydd äga att förhandla med vederbörande inspektionsförrättare, ävensom arbetare, vilka på grund av i arbetet ådragen ohälsa avskedas, beredas i behöflig och görlig mån verksamt skydd;

d) säkerhet i görlig mån vinnes för att vid förundersökningar och förhör till utrönande av uppgivna missförhållanden vid arbetsställen frågorna må erhålla en allsidig belysning, fri från otillbörliga inflytelser.

Beträffande motiveringen till ifrågavarande hemställan hänvisar utskottet till motionen.

Utskottet.

Motionären talar om »den utredning, som, enligt vad vid antagandet av lagen om arbetarskydd förutsatts, skall äga rum rörande behovet av en vidare utveckling i detalj av bestämmelser om arbetarskydd». Denna utredning åligger socialstyrelsen, som enligt den för nämnda styrelse utfärdade instruktion § 2 »bör med uppmärksamhet följa företeelserna på de områden, som äro föremål för dess verksamhet, — — — samt, efter omständigheterna, vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, vilka styrelsen i anledning av sådana företeelser finner påkallade». I detta sammanhang vill utskottet erinra därom, att vid socialstyrelsens sida ställts ett socialt råd, sammansatt av arbetsgivare, arbetare och andra på olika områden av styrelsens verksamhet sakkunniga personer, vilket råd har till uppgift att avgiva yttranden och förslag i till dess prövning hänskjutna ärenden ävensom att i övrigt tillhandaga styrelsen med upplysningar och praktiska uppslag.

Lagen om arbetarskydd innehåller endast de allmängiltiga skyddsstadgandena. Kommittén för lagens utarbetande anförde i detta hänseende: föreskrifter, som kunna erfordras för de allmänna rättsreglernas tillämpning i avseende å särskilda slag av sysselsättningar eller användande av särskilda slag av maskiner eller dylikt böra utfärdas av Konungen på administrativ väg, så att de kunna smidigt lämpas efter förhållandena och följa teknikens hastiga framsteg. Kungl. Maj:ts befogenhet i förevarande avseende är uttryckligt betonad i lagen, dels i § 7, som säger: Finnes — — — i avseende å visst slag av sysselsättning eller för användande av visst slag av maskin, redskap eller arbetslokal behov av närmare föreskrifter, ankommer på Konungen att utfärda sådana föreskrifter, dels ock i § 17, som stadgar: Finnes minderårigs användande i visst slag av sysselsättning medföra synnerlig fara i något avseende, — — — ankommer på Konungen att föreskriva

vissa villkor för minderårigs användande i sådan sysselsättning eller att minderårig ej må användas däri.

Kungl. Maj:t har redan, i anslutning till § 17 i lagen om arbetarskydd, utfärdat vissa kompletterande bestämmelser till lagen, nämligen i kungörelsen den 31 december 1912 angående förbud mot minderårigs användande i vissa farliga arbeten, vilken kungörelse trätt i stället för § 6 i minderårighetslagen av år 1900.

Då utskottet förutsätter, att socialstyrelsen, i den mån den finner förhållandena det tarva, kommer att hos Kungl. Maj:t göra framställning om utfärdande av sådana specialbestämmelser, som i motionen avses, giver vad nu anförts utskottet grundad anledning att avstyrka motionen.

Emellertid vill utskottet här nedan något ingå på de punkter i motionärens yrkande, vilka kunna anses påkalla en särskild granskning.

Vad angår punkt b) om en mera effektiv bostadsinspektion för sådana yrken och industrier, där arbetarna tillhandahållas bostäder genom arbetsledningens försorg, samt uttrycklig befogenhet för yrkesinspektionens tillsynsorgan att medverka även på detta område, vill utskottet framhålla, dels att, enligt vad utskottet inhämtat, den nyligen tillsatta s. k. bostadskommittén kommer att taga frågan om bostadsinspektion för landsbygden under prövning, dels att yrkesinspektörerna, jämlikt sin instruktion § 2, böra anses äga befogenhet att undersöka arbetarebostäder, som tillhandahållas genom arbetsledningens försorg.

Beträffande punkt c), första stycket, att arbetare, som enligt § 31 i lagen om arbetarskydd äga att förhandla med vederbörande inspektionsförrättare, böra beredas verksamt skydd, samt punkt d) att frågorna vid förundersökningar och förhör till utrönande av uppgivna missförhållanden vid arbetsställen må tillförsäkras en allsidig, från otillbörliga inflytelser fri belysning, har utskottet erfarit, att i de tjänstgöringsföreskrifter för yrkesinspektionens befattningshavare, vilka för närvarande äro under utarbetande inom socialstyrelsen, bestämmelser i nämnda hänseenden införts.

Vidkommande punkt c), andra stycket, att arbetare, som avskedas på grund av i arbetet ådragen ohälsa, böra beredas verksamt skydd, finner utskottet denna fråga ligga inom folkförsäkringens område.

Slutligen vill utskottet ej underlåta framhålla, att utskottet funnit det i viss mån anmärkningsvärt, att motionären den 26 januari 1913 framlagt så många önskemål om komplettering av bestämmelserna i en lag, som trätt i tillämpning den 1 i samma månad.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion icke må till någon Första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 mars 1913.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar *Hammar skjöld, Stadener, Hallberg, Sandler, Malmborg, Oscar Olsson* och *Valerius Olsson*.
